

Dönem : 2
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 154

**Rıhtım Resmi kanun tasarısı ve Maliye, Gümrük ve Tekel, Ulaştırma
ve Plân komisyonları raporları (1/133)**

T. C.

11.2.1966

*Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71/293/885*

Millet Meclisi Başkanlığına

Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kuruluca 29 . 1 . 1966 tarihinde kararlaştırılan «Rıhtım Resmi Kanunu tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
Süleyman Demirel

RIHTIM RESMİ KANUN TASARISI GEREKÇESİ

5842 sayılı Kanununun değişik 37 nci maddesi hükmüne göre İstanbul, İzmir ve Trabzon limanları vasıtasıyla ithal edilen mallar üzerinden bunların muamele vergisine matrah olanlarda bu verginin matrahı, olmıyanlarda da CIF kıymeti üzerinden % 2,5 oranında rıhtım resmi alınmaktadır. Resmin yalnız bazı limanlar vasıtasıyla yapılan ithalâttan alınması, limanlar arasındaki rekabet şartlarını resmin alındığı limanlar aleyhine olarak bozmakta, ithalâtın sun'î olarak resim alınmıyan limanlara kaymasına sebeb olmaktadır. Bu bakımdan, resmin bütün liman, rıhtım ve iskelelere teşmili yerinde mütalâa edilmektedir.

Deniz nakliyatının, diğer yollarla yapılan nakliyattan daha ucuz olması liman işleten teşekküllerin finansman ihtiyaçlarının karşılanması bakımından resmin oranının % 2,5 tan % 5 e çıkarılması gerekmiştir.

Resmin teşmili ve oranının artırılması hususları 1965 ve 1966 yılı programlarında da öngörülmüş bulunmaktadır.

Tasarının 1 nci maddesi, resmin konusunu, matrahını ve nisbetini ve tahsil usulünü tâyin etmektedir. Madde ile resim bütün liman, rıhtım ve iskelelere teşmil edilmektedir. Bu suretle, resim sebebiyle ithalâtın limanlar arasında sun'î olarak kayması önlenecek ve gelir sağlama imkânları bakımından eşitlik sağlanmış olacaktır. Resim oranının artırılması finansman ihtiyacını karşılamak için yapılmıştır. Deniz yolu taşıması diğer yollardan yapılan taşımalarından daha ucuz olduğundan bu arttırma rekabet şartları bakımından deniz taşıması aleyhine bir durum yaratmıyacaktır.

İkinci fıkra, kendi hizmetleri için, liman, rıhtım ve iskele işletenlere ait yerlerden yapılacak ithalâta ait resmin Hazineye aidolacağı hükmünü ihtiva etmektedir.

Vergide genellik ilkesi gereğince buralardan yapılacak ithalâtın resmin dışında bırakılması doğru görülmemektedir. Resim alınca da bunun Hazineye ait bulunması gerekir. Buralardan alınan resmi, işleticilerine bırakmak yerinde olmadığı gibi, başka bir teşekkül ve idareye vermek de mümkün görülmemiş, Genel Bütçeye ait bir gelir olarak nazara alınması uygun bulunmuştur. Maddenin 3 ncü fıkrası resmin tahsilinin nasıl yapılacağını göstermektedir.

Maddenin son fıkrası rıhtım resmi hasılatının, diğer hasılat arasında gösterilerek faaliyet sonuçları hakkında yanıltıcı fikir vermeyi önlemek amacını gütmektedir.

İkinci madde ile resmin tahsilâtı ve bu yolla liman, rıhtım ve iskele işleten teşebbüs ve idarelere sağlanan paralar hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine bilgi vermek ve bu suretle resim üzerinde yasama organının denetimine imkân vermek amacı güdülmektedir.

Üçüncü madde, rıhtım resmini almak hususunda liman, rıhtım ve iskeleyi işleten teşebbüs ve idareler arasında doğacak rekabet şartlarını ihlâledici hareketleri önlemeye ve rıhtım, liman ve iskelelerde rasyonel işletmeciliği geliştirmeye matuftur.

Geçici 1 madde, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, liman, rıhtım ve iskelelere, gelmiş olup da gümrük işlemleri henüz yapılmamış bulunan eşyanın tabii bulunacağı işlemleri belli etmektedir.

Tasarının 4 nci maddesiyle 5842 sayılı Kanununun 6978 sayılı kanunla değişik 37 nci maddesi yürürlükten kaldırıldığı cihetle, mezkûr kalmamaktadır. Bu sebeple, geçici 2 nci madde ile sözü edilen muafiyetin devamı sağlanmış olacaktır.

Dördüncü madde kaldırılan hükümlere, 5 nci madde yürürlük tarihine altıncı madde, yürütme organına taallük etmektedir.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. : 1/133
Karar No. : 99

6 . 7 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Rıhtım Resmi kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Gereğede arz ve izah olunan hususlar Komisyonumuzca uygun mütalâa edilmiş ve tasarı maddelerde yapılan değişikliklerle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Gümrük ve Tekel Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı	Sözcü		
Çankırı	Tekirdağ	Burdur	Gaziantep
<i>T. Akman</i>	<i>H. Başol</i>	<i>F. Kırbaşlı</i>	<i>N. Sarıca</i>

Urfa
Çekirser
B. Boran

Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Esas No. : 1/133
Karar No. : 16

28 . 7 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Rıhtım Resmi kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Gereğede arz ve izah edilen hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş ve tasarı, 3 nci maddede yapılan değişikliklerle kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Ulaştırma Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Gümrük ve Tekel
Komisyonu Başkanı
Bolu
N. Bayramoğlu

Sözcü
Hatay
T. Köseoğlu

Adana
1 neî maddesinin % 5 Rıhtım Resmi gerektiren fıkrasına muhalifim.

Maras
V. Kadroğlu

Muğla
İ. Tekinalp

A. Karca
Muğla
İ. Oktay

Ulaştırma Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Ulaştırma Komisyonu
Esas No.: 1/133
Karar No.: 17

29 . 7 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Rıhtım Resmi kanunu tasarısı, Maliye ve Gümrük ve Tekel komisyonları raporu ile birlikte Komisyonumuza havale olunmakla, ilgili bakanlıklar temsilcileri de hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Rıhtım Resminin bütün limanlarımıza teşmilini öngören kanun tasarısı prensip itibariyle kabul edilmiş, ancak; Maliye ve Gümrük ve Tekel komisyonlarınca yapılan değişiklikler nazarı itibara alınarak Maliye Komisyonunun 1 ve 2 neî maddeler üzerinde yaptığı tadil benimsenmiş, 3 neî maddenin metinden çıkarılması kabul edilmiyerek Gümrük ve Tekel Komisyonunca 3 neî madde üzerinde yapılan değişiklik Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle, Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ulaştırma Komisyonu
Başkanı ve
Bu Rapor Sözcüsü
Antalya
İ. Ataöv

Kâtip
Sivas
K. Kangal

İzmir
H. Gümüşpala

Muğla
İ. Oktay

Sinop
N. Özgüç

Bütçe Plân Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No.: 1/133
Karar No.: 28

1 . 8 . 1966

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 29 . 1 . 1966 tarihinde kararlaştırılan (Rıhtım Resmi kanunu tasarısı) ilgililerin iştirakiyle incelendi ve görüşüldü:

5842 sayılı Kanunun değişik 37 neî maddesi hükmü icabı olarak İstanbul, İzmir ve Trabzon

limanları vasıtasıyla ithal olunan mallardan Muamele Vergisine matrah olanlarda bu verginin matrahı, olmıyanlarda da CIF kıymeti üzerinden % 2,5 oranında Rıhtım Resmi alınmaktadır. Rıhtım Resminin yukarıda yazılı limanlardan alınması hususu limanlar arasındaki rekabet şartlarını resmin alındığı limanlar aleyhine olarak bozmakta, dolayısıyla ithalâtın resim alınmıyan limanlara kaymasına yol açmaktadır. Bu bakımdan ortada mevcut eşitsizliği kaldırmak ve liman işleten teşekküllerin finansman ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak suretiyle alınmakta olan resmin % 2,5 tan % 5 e çıkarılmasını ve bütün liman, rıhtım ve iskelelere teşmil edilmesini öngören bu tasarı yerinde görülerek Ulaştırma Komisyonunun kabul ettiği şekliyle Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Aydın <i>İ. Sezgin</i>	Başkan V. Erzincan <i>H. Atabeyli</i>	Sözcü Sakarya <i>N. Bayar</i>	Bolu <i>H. İ. Cop</i>
Bursa <i>C. Külâhlı</i>	Bursa Söz hakkım mahfuz <i>A. Türkel</i>	Edirne <i>İ. Ertem</i>	Gümüşane <i>S. Ö. San</i>
Rize <i>E. Y. Akçal</i>	Samsun Söz hakkım mahfuz <i>S. Kılıç</i>	Trabzon <i>A. İ. Birincioğlu</i>	Trabzon Muhalfim <i>E. Dikmen</i>

Hükümetin teklifi

Rıhtım Resmi kanun tasarısı

MADDE 1. — Yabancı memleketlerden Türkiye'ye deniz yolu ile taşınmak suretiyle ithal olunan bütün malların Gider Vergisine matrah teşkil eden değerleri üzerinden, adı geçen vergiye tabi olmıyanların ise CIF değerleri üzerinden malın ithal edildiği liman, rıhtım ve iskeleyi işleten teşebbüsler veya idareler lehine % 5 oranında Rıhtım Resmi alınır.

Kendi mallarını yüklemek ve boşaltmak için liman, rıhtım ve iskele işletenlere ait liman, rıhtım ve iskelelerden yapılan ithalâta ait Rıhtım Resmi Hazineye aittir.

Gümrük İdaresince, Gümrük Resmi ile birlikte ve Gümrük Resminin tahakkuk ve tahsiline ait hükümlere göre tahsil edilecek olan resimlerin bir aylık tutarı, ertesi ayın sonuna kadar birinci fıkrada belli edilen teşebbüs veya idarelere ödenir.

Rıhtım Resminden faydalanan teşebbüs veya daireler bunları kayıtlarında ve netice hesaplarında ayrı olarak göstermek zorundadırlar.

M. Meclisi

Maliye Komisyonunun değişikliği

Rıhtım Resmi Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Yabancı memleketlerden Türkiye'ye denizyolu ile taşınmak suretiyle ithal olunan bütün mallardan;

a) Kıymet esasına göre, ithalden alınan istihsal vergisine tabi olanların, bu verginin matrahı üzerinden,

b) Ölçü esasına göre ithalden alınan istihsal vergisine tabi olanların, bu verginin matrahının gümrüklü kıymeti üzerinden,

c) İthalde alınan istihsal vergisine tabi olmıyanların CIF kıymeti üzerinden, % 5 oranında rıhtım resmi alınır.

Denizcilik Bankası, T. C. Devlet Demiryolları, Türkiye Kömür İşletmeleri tarafından işletilen, rıhtım ve iskelelerden yapılan ithalâtta alınan rıhtım resimleri bu teşekküllere verilir.

Yukarıda belirtilen teşekküller dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından işletilen liman, rıhtım ve iskelelerden yapılan ithalâtta alınan rıhtım resimleri Hazineye aittir.

(S. Sayısı : 154)

**Gümrük ve Tekel Komisyonu
değiřtiriři**

Rihtim Resmî Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının
1 nci maddesi aynen kabul
edilmiştir.

**Ulaştırma Komisyonunun
değiřtiriři**

Rihtim Resmî Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Maliye Ko-
misyonunun 1 nci maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

**Bütçe Plân Komisyonunun
Metni**

Rihtim Resmî Kanunu Tasarısı

MADDE 1. — Maliye Komis-
yonunun 1 nci maddesi aynen
kabul edilmiştir.

Gümrük idarelerince, gümrük vergisiyle birlikte ve gümrük vergisinin tahakkuk ve tahsiline ait hükümlere göre tahsil edilecek olan resimlerin bir aylık tutarı, ertesi ayın sonuna kadar, yukarıki fıkrada belli edilen teşekküllere ödenir.

Hazineye ait rihtım resimleri gümrük vergisiyle birlikte Hazineye irat kaydedilir.

Bu kanuna göre alınan rihtım resmine yapılacak itirazlar, gümrük vergisine yapılacak itiraz mercilerine aynı usuller dairesinde yapılır.

Rihtım resminden faydalanan teşekküller, bunları kayıtlarında ve netice hesaplarında ayrı olarak göstermek zorundadırlar.

MADDE 2. — Rihtım resmi olarak tahsil edilen paralardan her teşekküle intikal eden miktarlar genel bütçenin gerekçesinde gösterilir.

MADDE 2. — Rihtım Resmi olarak tahsil edilen paralardan her teşebbüs ve idareye intikal eden miktarlar genel bütçenin gerekçesinde gösterilir.

MADDE 3. — Liman, rihtım ve iskeleler arasında millî ekonomiye zarar verecek şekilde yük kaydırmalarına mâtufl hareketleri önlemek ve rasyonel işletmeciliği geliştirmek amacıyla gerekli tedbirler Maliye ve Ulaştırma Bakanlıklarınca birlikte alınır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte liman, rihtım ve iskelelere gelmiş olup da gümrük işlemleri yapılmamış olan mallara ait Rihtım Resmi bu kanuna göre alınır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 6426 ve 6860 sayılı kanunlarla tasdik olunan anlaşmalar ve 6095 sayılı Kanuna istinaden çıkarılan kararnamelerle tesis olunan Rihtım Resmi muafiyeti, bu kanunla alınan resme de şâmilidir.

MADDE 4. — 5842 sayılı Kanununun 29.5.1957 tarih ve 6978 sayılı Kanunla değiştirilen 37 nevi maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarının Geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 4 nci maddesi 3 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Gümrük ve Tekel Komisyonu
değiştirisi

Ulaştırma Komisyonunun
değiştirisi

Bütçe Plân Komisyonunun
Metni

MADDE 2. — Tasarımın 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Liman, rıhtım ve iskeleler arasında Millî Ekonomiye zarar verecek şekilde yük kaydırmalarına matuf hareketleri önlemek ve rasyonel işletmeciliği geliştirmek amacıyla gerekli tedbirler Maliye, Ulaştırma ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklarınca birlikte alınır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarımın geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarımın geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarımın 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Maliye Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Gümrük ve Tekel Komisyonunun 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarımın geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarımın geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarımın 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Maliye Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Gümrük ve Tekel Komisyonunun 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarımın Geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarımın geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarımın 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi

Maliye Komisyonunun değişikliği

MADDE 5. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

29 . 1 . 1966

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>Süleyman Demirel</i>	<i>C. Bilgehan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>R. Sezgin</i>	<i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>A. F. Alişan</i>	<i>H. Dinger</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. Topaloğlu</i>	<i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>İ. S. Çağlayangil</i>	<i>İ. Gürsan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>O. Dengiz</i>	<i>E. Erdinç</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
<i>M. Zeren</i>	<i>E. Somunoğlu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>İ. Tekin</i>	<i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>S. Öztürk</i>	<i>A. N. Erdem</i>
Sanayi Bakanı	En. ve Ta. Kay. Bakanı
<i>M. Turgut</i>	<i>İ. Deriner</i>
Turizm ve Ta. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>N. Kürşad</i>	<i>H. Menteseoğlu</i>
Köy İşleri Bakanı	
<i>S. O. Avcı</i>	

MADDE 4. — Tasarımın 5 nci maddesi 4 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarımın 6 nci maddesi 5 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Gümrük ve Tekel Komisyonu
değiřtiriři

MADDE 5. — Tasarının
5 nci maddesi aynen kabul
edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının
6 ncı maddesi aynen kabul
edilmiştir.

Ulaştırma Komisyonunun
değiřtiriři

MADDE 5. — Tasarının
4 ncü maddesi aynen kabul
edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının
6 ncı maddesi aynen kabul
edilmiştir.

Bütçe Plân Komisyonunun
Metni

MADDE 5. — Tasarının
5 nci maddesi aynen kabul edil-
miřtir.

MADDE 6. — Tasarının
6 ncı maddesi aynen kabul edil-
miřtir.

